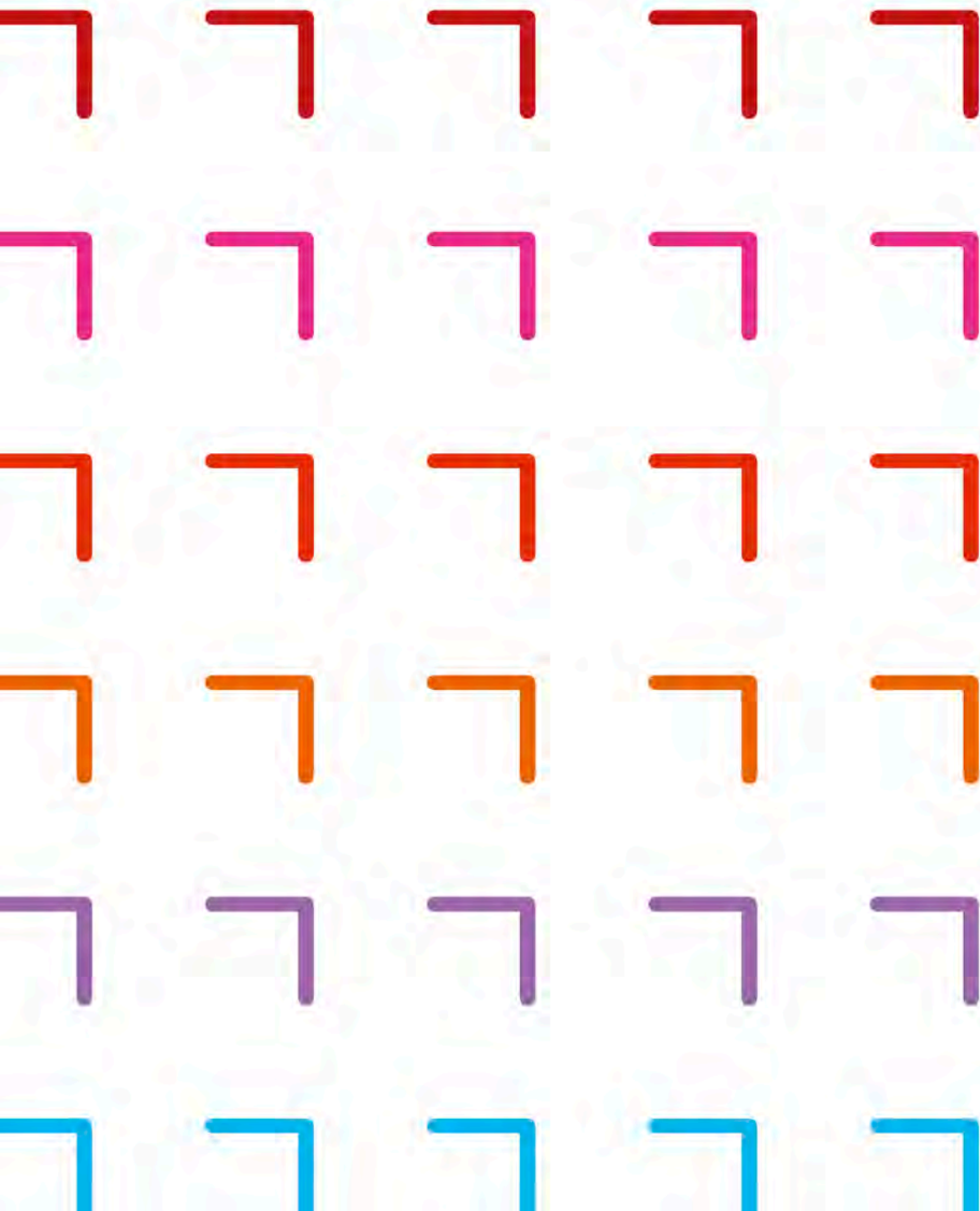

ADVIES 182
OUTPUTMONITORING
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE
31 JANUARI 2013

ADVIES 182
OUTPUTMONITORING
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE
31 JANUARI 2013

INHOUD

SAMENVATTING

EXECUTIVE SUMMARY

SITUERING

CONCEPTNOTA KORT

ADVIES

1. **BELANG VAN GOEDE MONITORING VAN WETENSCHAP EN INNOVATIE ONDERKEND**
2. **EXPERTISE IN VLAANDEREN ERKENNEN EN GEBRUIKEN**
3. **EEN OVERKOEPELENDE VISIE EN AANPAK**
4. **CONCEPTNOTA SNEL VERTALEN IN EEN ACTIEPLAN**
5. **HET VOLLEDIGE W&I-VELD?**
6. **GEEN VERKEERDE VERWACHTINGEN SCHEPPEN...**
7. **KOSTEN-BATEN ANALYSE**
8. **CLASSIFICATIES EN SEMANTIEK**
9. **BENCHMARKEN EN VERGELIJKBAARHEID VAN DE GEGEVENS**
10. **MAXIMALE ONTSLUITING VAN DE GEGEVENS**
11. **ORGANISATIESTRUCTUUR**

SAMENVATTING

Uit de conceptnota blijkt dat minister Lieten zich bewust is van het belang van goede W&I-monitoring. Maar het beleid moet de bestaande expertise meer erkennen en gebruiken, zo beveelt de VRWI aan. In Vlaanderen bestaat immers heel wat kennis ter zake en we spelen ook op internationaal vlak een niet te verwaarlozen rol.

De VRWI staat volledig achter de visie voor een overkoepelende aanpak en het verder stroomlijnen van het informatiebeheer. Die visie moet nu vlug gevolgd worden door een goed doordacht actieplan met concrete doelstellingen en een schema met de mijlpalen. De VRWI onderschrijft ook dat het belangrijk is alle relevante stakeholders te betrekken, maar plaatst wel enkele kanttekeningen bij de in de conceptnota uitgetekende organisatiestructuur.

Een kosten-baten analyse is inderdaad aan de orde. Het systeem moet immers doenbaar zijn en blijven. Daarom wijzen we op de werklast die zowel de ontwikkeling als de implementatie stroomafwaarts met zich meebrengt; een aspect dat in de nota wat onderschat wordt.

De VRWI wijst in zijn advies ook op een aantal andere knelpunten. Zo ontbreekt in de strategische en operationele doelstellingen momenteel de link naar de industrie en de onderzoeker. De nota houdt verder het gevaar in dat er verkeerde en onrealiseerbare verwachtingspatronen worden gecreëerd. Een lineair verband vooropstellen tussen input en output houdt onvoldoende rekening met de complexe realiteit van het WT&I-proces. De uitrol van het Vlaams open data beleid moet weloverwogen en mits de nodige voorbereiding gebeuren, waarin 'open' 'data' op zijn minst goed gedefinieerd wordt.

Omdat de kwaliteit van de monitoring staat of valt met de kwaliteit van de onderliggende data, en daarin de gebruikte classificatie cruciaal is, wil de VRWI tot slot een lans breken om stelselmatig en prioritair gebruik te maken van de bestaande robuuste classificatiesystemen, die internationaal gangbaar, gevalideerd en vergelijkbaar zijn.

EXECUTIVE SUMMARY

The draft proposal indicates that Minister Lieten is well aware of the importance of good STI-monitoring. But policy makers must recognise the existing expertise and make more use of it, the VRWI recommends. In Flanders there is a lot of knowledge in this area, and we also play an important role at the international level. The VRWI fully supports the vision for an overarching approach and for more streamlining of the information management. This vision must now be followed by a well thought-through action plan, with concrete objectives and a schedule of milestones. The VRWI recognises that it is important to involve all relevant stakeholders, but the council has some comments on the organisational structure that is put forward in the draft proposal.

A cost-benefit analysis is indeed needed, because the system must be sustainable. For this reason the VRWI points to the workload the system entails. This is not only so for the development of the system, but also for implementation. This aspect is somewhat underestimated in the draft.

The VRWI also points to a number of other bottlenecks. The industry and the researcher is lacking in the strategic and operational objectives of the draft proposal. The draft might create unrealistic expectations if we assume a linear relation between input and output for instance. This does not sufficiently take into account the complex reality of the STI-process. The rollout of the Flemish open data policy must be well considered and is subject to the necessary preparation. At least 'open' 'data' should be well defined.

The quality of the monitoring stands or falls with the quality of the underlying data. In this the classification used is crucial. Therefore, the VRWI wants to advocate for systematic and priority use of the existing, robust classification systems, which are internationally accepted, validated and comparable.

SITUERING

Op 21 december 2012 ontving de VRWI een vraag om advies van Vlaams minister van Innovatie Ingrid Lieten met betrekking tot de conceptnota monitoring van wetenschap en innovatie. Deze conceptnota kadert in een meer strategische aanpak van de monitoring van W&I, zoals eerder al aangekondigd in de nota 'Innovatiecentrum Vlaanderen'.

De minister verwacht het advies tegen 15 februari 2013.

Het VRWI-advies werd voorbereid in de Expertengroep Indicatoren en Begroting (EGIB) van de VRWI. Dit werd vervolgens goedgekeurd door de raad op 31 januari 2013.

CONCEPTNOTA KORT

De nota schetst de verschillende beleidscontexten, schuift een aantal principes en strategische doelstellingen naar voor en stelt een concreet beleidskader voor om een stroomlijning van W&I monitoring te realiseren. De nota legt ook verbanden met andere beleidsdoelstellingen zoals administratieve vereenvoudiging, transparantie (openbaarheid van bestuur) ...

De conceptnota schuift vier strategische doelstellingen (effectief, open, eenvoudig en transparant) naar voor met betrekking tot gegevens over onderzoek en innovatie en de daar uit afgeleide indicatoren en werkt die verder uit in zeven operationele doelstellingen.

ADVIES

1. BELANG VAN GOEDE MONITORING VAN WETENSCHAP EN INNOVATIE ONDERKEND

Gezien het belang van wetenschap en innovatie als motor voor economische groei en welvaart en welzijn, is voldoende inzicht in de bronnen en de patronen van innovatieve activiteit en de impact ervan op de economie/maatschappij van fundamenteel belang om een optimaal W&I-beleid te ontwikkelen. Kwaliteitsvolle en betrouwbare gegevens over onderzoek en innovatie liggen hiervan aan de basis.

Minister Lieten is zich hiervan duidelijk bewust en heeft in diverse beleidsdocumenten het belang van (output)monitoring onderlijnd. Met deze conceptnota wil ze meer stroomlijning brengen in het W&I-monitoring gebeuren.

De VRWI wijst er op dat goede W&I-monitoring ook inhoudt dat, naast dit 'stroomlijning aspect' dat nu in voorliggende conceptnota aan bod komt, ook nagedacht wordt over meer inhoudelijke aspecten, en hoe dit kan of moet worden aangepakt. Zo kan outputmonitoring voor fundamenteel onderzoek, strategisch basisonderzoek en toegepast onderzoek niet op dezelfde wijze gebeuren; er moeten verschillende criteria zijn. Andere aspecten die een plaats verdienen in een volwaardig monitoringsysteem zijn het onderzoeksrendement (output gedeeld door input) en de kwaliteit van het onderzoek (peer review).

2. EXPERTISE IN VLAANDEREN ERKENNEN EN GEBRUIKEN

Vlaanderen beschikt over heel wat expertise inzake W&I-monitoring, zo geeft de conceptnota correct aan. En hoewel er inderdaad steeds ruimte is voor verbetering, wordt in de nota toch wat voorbijgegaan aan het feit dat Vlaanderen, in vergelijking met andere regio's en landen, heel sterk staat op het vlak van de ontwikkeling en het recurrent in kaart brengen van relevante kernindicatoren en dito boordtabellen. De kennis die Vlaanderen gedurende de laatste 10 jaar rond de ontwikkeling en het gebruik van indicatoren heeft opgebouwd, staat op een zeer hoog niveau en wordt internationaal zelfs als referentie gebruikt. En dit mag best in de verf worden gezet.

Daarom benadrukt de VRWI hier de aanbevelingen uit zijn advies bij de Beleidsbrief 2013, waar wordt gevraagd dat het beleid:

- het bestaande instrumentarium wat duidelijker erkent;
- dit instrumentarium als een relevant monitoring gegeven ziet;
- op basis van dit instrumentarium (bepaalde) beleidsevoluties nauwgezet wil opvolgen en bepaalde ambities duidelijk wil articuleren;
- en aldus dit instrumentarium als een (geheel van) strategische boordtabel(len) hanteert;
- continu aandacht heeft voor de aansluiting tussen instrumentarium en beleidsonderbouw, waarbij uiteraard het instrumentarium continu moet evolueren om voor die beleidsonderbouw meer precieze, valide en betrouwbare gegevens aan te leveren, waarbij deze evolutie zich ook baseert op de meest recente wetenschappelijke inzichten en beschikbare analysetechnieken.

Indien we uitgaan van de aanname dat er heel wat expertise ter zake in Vlaanderen aanwezig is, en dat er actoren zijn die als kerntaak hebben om dergelijke indicatoren te ontwikkelen en op te volgen, kan deze oefening vrij efficiënt en zeer constructief verlopen. Indien we alles van nul willen opbouwen, staan we voor een gigantische opgave. En dit kan/mag toch niet de bedoeling zijn.

3. EEN OVERKOEPELENDE VISIE EN AANPAK

De VRWI staat volledig achter de visie voor een overkoepelende aanpak en het verder stroomlijnen van het informatiebeheer, en – waar dit nog zou nodig zijn – het creëren van toegang.

De conceptnota wekt echter onterecht wat de indruk dat het landschap in Vlaanderen heel gefragmenteerd is, dat er veel spelers/actoren/organisaties naast elkaar, overlappend en zonder afstemming met indicatoren en informatiebeheer bezig zijn. Dit is niet het geval. De diverse opgesomde actoren hebben allen een eigen plaats in het geheel. Wel lijken goede afspraken, afstemming en coördinatie tussen deze actoren nog beter te kunnen en is een aanpak, gebaseerd op een onderliggende overkoepelende visie, zeker een goede zaak.

Ook inzake aggregatie van de gegevens en stroomlijning van de informatie gebeurt al heel wat in Vlaanderen, wordt opgemerkt: zo is er het Indicatorenboek, de Speurgids, de VRWI-indicatorenset.

Een overkoepelende aanpak houdt volgens de VRWI ook in dat, althans voor wat de data betreft die betrekking hebben op de universiteiten en hogescholen, er wordt afgestemd met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Minister van Onderwijs Pascal Smet ontwikkelt namelijk momenteel een 'Kenniscentrum onderwijs', waarin ook gegevens m.b.t. personeel, doctoraten ... zouden verzameld worden. Het ligt voor de hand dat er een overlap zal ontstaan, waarvoor coördinatie en afstemming tussen beide beleidsdomeinen wenselijk en nodig is.

In die zin verwijzen we hier ook naar het VRWI-advies 160 'Kernindicatoren 2011' waar we opmerkten dat er bij de Vlaamse overheid diverse indicatorensets als meetinstrument parallel in omloop zijn. Zo bestaat naast het voorliggende VRWI-instrumentarium, dat werd ontwikkeld om het Innovatiepact uit 2003 op te volgen, een andere (nieuwere) set van indicatoren (waaronder een aantal innovatie-indicatoren) om het Pact2020 op te volgen. Vaak hebben ze hetzelfde doel en meten ze dezelfde parameters, maar is de invulling/definitie net iets anders. Dat werkt verwarring en misinterpretatie in de hand. Enige stroomlijning in deze veelheid aan meetinstrumenten is daarom beslist aangewezen. Ondertussen werd bij de herziening van de 'Pact2020'-indicatoren hier al aan gewerkt.

De VRWI wijst in deze context ook op het 'smart specialisation project' in opdracht van de OESO dat recent werd afgerond en waarbij Vlaanderen en België een leidende rol speelden. De OESO wil het analytisch kader dat door dit project ontwikkeld werd in de toekomst hanteren als het standaardkader om slimme specialisatie aanpakken te onderbouwen en te benchmarken; de EU (meer bepaald DG Regions) heeft de intentie om dit instrumentarium te gebruiken als analytische onderbouw voor de slimme specialisatie strategieën die in het kader van diverse Horizon2020 acties zullen ontstaan en vorm krijgen. Vlaanderen kan van de huidige oefening gebruik maken om zich hierop te aligneren.

4. CONCEPTNOTA SNEL VERTALEN IN EEN ACTIEPLAN

De VRWI begrijpt dat, eigen aan een conceptnota, voorliggende nota nog relatief vaag en op een hoog abstraherend niveau blijft. Deze conceptnota schetst de grote lijnen die nu verder moeten worden uitgewerkt. Een concreet, goed doordacht en uitgewerkt actieplan met concrete doelstellingen en een schema met de mijlpalen is aangewezen.

De VRWI dringt er op aan dat de conceptnota in een verder stadium opnieuw aan de raad wordt voorgelegd.

Het lijkt de VRWI aangewezen dat het hoger vermelde actieplan dan het kader vormt voor het vervolgens opstellen van verdere (meerjaren)plannen. Immers, het zou zeer onlogisch zijn om verdere meerjarenplannen op te stellen, zonder dat de doelstellingen gekend zijn. De VRWI denkt bijvoorbeeld aan het meerjarenplan dat vereist is als onderdeel van de nieuwe overeenkomsten voor impulsfinanciering van FRIS - die volgens de conceptnota in 2013 aan de Vlaamse Regering zullen worden voorgelegd.

5. HET VOLLEDIGE W&I-VELD?

De VRWI merkt op dat de nota initieel uitgaat van het volledige veld van W&I, maar dat de verdere uitwerking enkel slaat op O&O die plaatsvindt binnen de door de overheid gefinancierde instellingen.

Indien het de bedoeling is de volledige W&I-sector mee te nemen, en dit lijkt ook aan de orde, dan moet dit worden geïncorporeerd in de conceptnota, en zichtbaar worden in de strategische en operationele doelstellingen. Nu ontbreekt daar ten eerste de link naar de industrie, terwijl het bedrijfsleven bv. een belangrijke impact heeft op het bereiken van de 3%-norm, maar ook in smart specialisation ...

De VRWI ziet evenmin de stem van de onderzoeker zelf. Nochtans is die niet dezelfde als de stem van de kennisinstellingen. Deze laatste zijn bv. betrokken partij in het genereren van outputcijfers (Cf. BOF sleutel). Het zou daarom goed zijn dat ook naar de mening van de onderzoekers wordt gevraagd.

Een concreet voorbeeld is de samenstelling van de SWIM, waar participatie van geen enkele industriële partner noch van de onderzoekers is voorzien (zie verder punt 11).

6. GEEN VERKEERDE VERWACHTINGEN SCHEPPEN...

De VRWI waarschuwt voor het scheppen van verkeerde en onrealiseerbare verwachtingspatronen via deze nota. Enkele voorbeelden:

Het is niet zo dat een nog meer gestroomlijnd informatiebeheer een positieve invloed zal hebben op de snelheid waarmee we aan onze internationale rapporteringsverplichtingen kunnen voldoen, zoals in de conceptnota op pag. 3 wordt gesteld. De snelheid hangt af van de volledige tijdstafel van Eurostat en OESO en is momenteel al zo maximaal mogelijk binnen de externe randvoorwaarden.

Kwaliteitsvolle gegevens over de input, de processen en activiteiten, en de output stellen de overheid in staat om de efficiëntie en de effectiviteit van het beleid te monitoren. Momenteel gebeuren de metingen op een hoog aggregatieniveau: de Speurgids meet de inputkant, het Indicatorenboek kijkt naar de totaliteit van de WT&I-output. De conceptnota stelt daarom voor om kortere verbanden te vinden en de informatie die in de tussenliggende processen ligt beter te capteren.

Het is evenwel niet zo dat de verbanden tussen de input en de output lineair zijn, in tegenstelling tot wat de conceptnota (laatste zin op pag. 4 en volgende paragraaf) zou kunnen suggereren. Een lineair verband vooropstellen tussen input en output is jammer genoeg te simplistisch; het houdt onvoldoende rekening met de complexe realiteit van het WT&I-proces en is conceptueel derhalve geen correct uitgangspunt. In de praktijk is de uiteindelijke WT&I-output van veel factoren afhankelijk en is het onmogelijk om die aan één bepaald project of financieringsbron toe te wijzen. Dit geldt nog meer voor onderzoeks- en innovatie outcome. Een haalbaardere kaart zou zijn om na te denken over hoe we best hefboomeffecten kunnen meten op een hoger niveau van aggregatie eerder dan op het individueel projectniveau.

De VRWI vindt het in dit verband ook belangrijk dat de rol van deze conceptnota wordt duidelijk gemaakt: is dit een transparantietool of een tool voor kwaliteitscontrole. Voor kwaliteitscontrole bestaan er immers andere en meer efficiënte instrumenten (zoals peer review evaluatie) dan benchmarking of monitoring aan de hand van indicatoren. Kwaliteitscontrole is sowieso de verantwoordelijkheid van de instellingen.

7. KOSTEN-BATEN ANALYSE

De VRWI sluit zich volledig aan bij de OD 2, waar gesteld wordt dat een kosten/baten analyse moet worden gemaakt.

Een belangrijke voorwaarde voor het monitoring systeem dat zal worden opgezet, is dat dit voldoende werkbaar is en houdbaar blijft, en dat het financiële plaatje mee in rekening wordt gebracht.

Volgens de VRWI onderschat de conceptnota de hoeveelheid werk die gepaard gaat met het uitbouwen van een indicatorensysteem en die zowel de ontwikkeling (inhoudelijk en technisch), als de implementatie stroomafwaarts met zich meebrengt.

De VRWI onderstreept dat Vlaanderen het met relatief weinig middelen moet doen voor monitoring van het W&I systeem, in vergelijking met het buitenland. Door onderindexering werden de werkmiddelen voor ECOOM, hét Expertisecentrum voor O&O-monitoring, gedurende de voorbije jaren bovendien uitgehold.

Daarnaast zal het aanleveren van betrouwbare, correcte data door de instellingen steeds - hoe het systeem ook wordt opgezet - veel handmatige bewerkingen vereisen. Een betere structurering, stroomlijning en organisatie van de data zal daarom aan de kennisinstellingen een aanzienlijke investering van VTE's en middelen noodzakelijk maken, zeker indien deze stroomlijning een grote ommezwaai met zich zou meebrengen. De effectieve uitwerking ligt dus niet zo eenvoudig als in de nota wordt voorgesteld. We citeren uit het eindrapport 'Vereenvoudiging van onderzoeksverslaggeving' waar dit aspect reeds werd aangekaart: *"Succesvol informatiemanagement moet geïntegreerd worden in de managementsystemen en de werking van de universiteit/hogeschool op al haar niveaus. Het uitbouwen van een effectief informatiemanagement en het onderhouden ervan vragen een financiële en volgehouden inspanning."* Daarom is er ook nood aan een zekere stabiliteit van de bevraging naar data en daarmee gepaard gaande formattering (zie verder).

In advies 169 beveelt de VRWI tevens aan dat ook de hogescholen in de mogelijkheid worden gesteld om aan het FRIS-portaal deel te nemen. Het is wenselijk dat bij de hertekening van de modaliteiten van het financieringsmodel voor het aanleveren van data aan FRIS, rekening wordt gehouden met een volwaardige participatie - inclusief impulsfinanciering - voor de hogescholen. Deze impulsfinanciering voor de hogescholen mag evenwel niet ten koste gaan van de financiering die de universiteiten momenteel ontvangen en ook op langere termijn nodig zal blijven. Zoals uit voorgaande blijkt, kunnen bepaalde wijzigingen omvangrijke investeringen van de kant van de kennisinstellingen vergen. Deze aspecten ontbreken nog in de nota.

Vereenvoudiging en een goede informatiehuishouding kunnen verder soelaas brengen voor een houdbaar systeem. We verwijzen opnieuw naar het rapport 'Vereenvoudiging van onderzoeksverslaggeving' waarin voorbeelden worden opgelijst voor verdere vereenvoudiging, die op haar beurt zal leiden tot minder administratieve overlast. (Zo moeten universiteiten momenteel 3 x per jaar over hun personeelsbestand rapporteren).

Uit datzelfde rapport blijkt ook dat de onderzoeksrapportering door hogescholen helemaal niet vergelijkbaar is met deze van de universiteiten, waardoor de aanbevelingen niet of minder opgaan voor de hogescholen. Omdat ook de Vlaamse hogescholen op onderzoeksgebied graag een efficiëntere monitoring zouden bereiken en de administratieve werklast ter zake verminderen, lijkt het volgens de VRWI (advies 169 'Belang voor onderwijs en regio van praktijkgericht onderzoek in bacheloropleidingen met professionele gerichtheid) aangewezen dat een gelijkaardige studie wordt uitgevoerd specifiek voor de hogescholen.

Een kosten/baten analyse houdt dus ook in dat het globale plaatje wordt bekeken: de globale kostprijs, rekening houdend met vereenvoudigingswinsten. In het voorgaande werd weliswaar een aantal maal naar de FRIS-databank (en de impulsfinanciering hiervoor) verwezen, maar uiteraard dient de uitbouw van het globale systeem voor W&I monitoring te worden bekeken, samen met de financiering die voor alle componenten van het systeem nodig is. Daarbij moet het belang, de bijdrage van elke component worden weerspiegeld in de financiering.

8. CLASSIFICATIES EN SEMANTIEK

Terecht stelt de conceptnota de kwaliteit van de verzamelde gegevens centraal. De kwaliteit van de monitoring staat of valt inderdaad met de kwaliteit van de onderliggende data. In OD 4 wordt in dit verband verwezen naar de nood aan goede afspraken inzake classificaties, definities enz. Maar er wordt niet echt een standpunt ingenomen. Nochtans is de gebruikte classificatie, de afbakening van de data, cruciaal omdat dit mee de basis vormt van het monitoringsysteem.

Daarom wil de VRWI in dit advies een lans breken om (voor beleidsvraagstukken en zeker indien we willen benchmarken) stelselmatig en prioritair gebruik te maken van de bestaande robuuste classificatiesystemen, die internationaal gangbaar, gevalideerd en vergelijkbaar zijn. We moeten zoveel mogelijk vermijden telkens een nieuwe eigen

semantiek te creëren, waardoor de vergelijkbaarheid verloren gaat of moeilijk wordt. En we moeten ons er voldoende van bewust zijn dat elke classificatie die van de gangbare systemen afwijkt, geen internationale benchmark toelaat.

Indien de informatie echter wordt gecapteerd op een voldoende atomair niveau, zoals de conceptnota voorstelt, kunnen goede vertaaltabellen een oplossing bieden en kan ook flexibel over verschillende aggregatieniveaus worden gerapporteerd. Op voorwaarde uiteraard dat de vertaaltabellen zelf voldoende onderbouwd kunnen worden en tevens gerelateerd worden aan de gangbare classificatiesystemen waarnaar eerder werd verwezen.

Momenteel bestaat rond classificatieschema's echter heel wat onduidelijkheid, blijkt uit het onderzoeksrapport 'Vereenvoudiging van onderzoeksverslaggeving'. Er bestaan heel wat systemen en het is ook niet duidelijk wie de autoriteit heeft om een systeem vast te leggen. FWO is voortrekker geweest en heeft een paar jaar geleden geactualiseerde disciplinecodes uitgewerkt. De bedoeling was dat deze codes zouden worden opgepikt door andere fora, waardoor er meer uniformiteit zou ontstaan. Dit is tot nu toe nog niet gebeurd. De universiteiten klasseren hun wetenschappelijk onderzoek echter nog steeds op basis van de oude disciplinecodes, terwijl de geactualiseerde disciplinecodes voorlopig enkel binnen de eigen FWO-werking worden geïmplementeerd. Er zijn hierover duidelijk grondig overleg en afspraken nodig.

Kiezen voor de gangbare systemen betekent geenszins dat verfijningen en verbeteringen niet mogelijk zijn, maar dit vergt een correcte methodologische aanpak. Daarom moeten we er rekening mee houden dat zoiets een doorlooptijd van enkele jaren met zich kan meebrengen.

Classificatie is een wetenschappelijk-technisch vraagstuk dat de nodige stabiliteit en continuïteit vergt. De VRWI ook wijst op de "hypes" die ook in wetenschaps- en technologieontwikkeling bestaan en waardoor we ons niet mogen laten leiden. Nieuwe termen, ontluikende wetenschapsdomeinen worden met enthousiasme gegenereerd, maar verdwijnen soms even vlug.

Stabiliteit is ook voor de betrokken stakeholders van groot belang. Zo moeten zij, bijvoorbeeld, hun informatiesystemen bijsturen om de gevraagde data te kunnen opleveren. Het kan niet zijn dat dit elk jaar opnieuw moet aangepast worden.

Tot slot merkt de VRWI op dat een gevalideerd, robuust en stabiel classificatiesysteem weliswaar één zaak is; de bron van dat systeem goed kennen (evenals de beperkingen

ervan) is een andere. De nodige kennis van het onderliggende stramien is dus van even groot belang. We vestigen ook de aandacht op de interpretatie van de data. Die kan tot heel verschillende resultaten leiden. Daarom wordt ervoor gepleit om – zeker bij benchmarking – ook de context voldoende te schetsen (zie ook verder onder punt 9).

9. BENCHMARKEN EN VERGELIJKBAARHEID VAN DE GEGEVENS

OD 6 gaat er over de overheid en andere stakeholders in staat te stellen hun beleid te benchmarken. Benchmarking is een zeer nuttig instrument, beaamt de VRWI. Het stelt de stakeholders in staat om zichzelf te positioneren, hun performantie te evalueren en hun beleid te optimaliseren. Een aspect dat evenwel nog te weinig aan bod komt, is internationale benchmarking op het niveau van de instellingen. Tot nu toe gebeurt er in Vlaanderen enkel vergelijking tussen de instellingen onderling, voornamelijk met het oog op het opstellen en gebruiken van verdeelsleutels. Om de kwaliteit van onze kennisinstellingen te monitoren en ook de evolutie van die kwaliteit op te volgen, volstaat dit niet meer en moeten we ons internationaal (kunnen) meten.

Maar we moeten de mogelijkheden en de beperkingen van dergelijke oefeningen juist inschatten. Zoals eerder vermeld, speelt bij benchmarken de context een zeer belangrijke rol. Vergelijken zonder met de context rekening te houden, kan leiden tot ongenueanceerde en foutieve conclusies, waarschuwt de VRWI. Het gaat er om dat benchmarking op instellingsniveau moet (kunnen) gebeuren met kennis van zaken.

Tevens stelt VRWI de vraag of het realistisch is dat elk organisatieniveau, in het bijzonder tot op het niveau van de onderzoeker, in staat moet worden gesteld om zichzelf en hun beleid te benchmarken.

Bij de doelstelling 'effectief' zouden de noties 'vergelijkbaarheid' en 'validiteit' explicieter in de omschrijving van SD 1 moeten worden opgenomen. Dit is wel opgenomen in OD 6, die gelinkt wordt aan SD 1, maar de VRWI vraagt dit in de SD 1 al mee te nemen.

10. MAXIMALE ONTSLUITING VAN DE GEGEVENS

SD 2 en OD5 behandelen het beschikbaar stellen van gegevens. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het Vlaams beleid rond open data. De VRWI merkt hierbij op dat daarvoor eerst de term 'gevalideerde data' moeten worden gedefinieerd. Heel wat verzamelde gegevens zijn vaak nog niet rijp om te delen. Ook 'open' moet goed worden omschreven.

Het komt er op neer dat de uitrol van het Vlaams open data beleid weloverwogen en mits de nodige voorbereiding gebeurt. 'open' 'data' moet hierin op zijn minst goed gedefinieerd worden.

De VRWI wijst in dit verband ook op confidentialiteit waarmee rekening moet worden gehouden: niet alle data mogen zomaar worden vrijgegeven. Dat geldt in het bijzonder voor industriële gegevens waar vaak contractueel confidentialiteitsbepalingen aan vast zitten. Ook dient voor sommige databronnen (zoals internationale publicatiedatabanken en octrooidatabanken) rekening te worden gehouden met de eisen en beperkingen die opgelegd worden in de licentie-overeenkomsten afgesloten met de leveranciers van deze databanken.

Een belangrijk gegeven hierin is ook de vraag wie de data mag consulteren en op welke manier. Dit moet vooraf duidelijk worden afgesproken.

11. ORGANISATIESTRUCTUUR

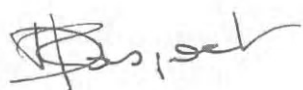
De VRWI onderschrijft dat het belangrijk is alle relevante stakeholders te betrekken bij het realiseren van een strategische en gestroomlijnde W&I monitoring. Maar de VRWI plaatst wel enkele kanttekeningen bij de in de conceptnota uitgetekende organisatie.

De oprichting van een overkoepelend orgaan, dat instaat voor de coördinatie, de afstemming, voor afspraken en overkoepelende strategische beslissingen, ... m.b.t. alle aspecten van (output)monitoring van het W&I-beleid, lijkt de VRWI correct.

Een duidelijke aflijning van de taken van dit orgaan is aangewezen, waarbij ook de complementariteit met andere bestaande organen in het W&I monitoringveld (bv. de EGIB, het beheerscomité ECOOM) wordt verduidelijkt. Dat de samenstelling van de SWIM sterk gelijkt op de samenstelling van laatstgenoemde fora kan de stroomlijning ten goede komen, doordat eenzelfde groep experts en stakeholders zich buigen over alle aspecten van W&I monitoring.

Bovendien lijkt het de VRWI overbodig om voor alle aspecten van het volledige traject telkens alle stakeholders samen te roepen. Immers, voor de eerder technische kant (bv. bewaken de gegevens van de databanken, enz.) ziet de VRWI eerder een constante begeleiding door specifieke 'technische' werkgroepen, waarin de betrokken instellingen vertegenwoordigd zijn.

Verder merkt de VRWI op dat de samenstelling van de WIM (stuurgroep) wel zeer beperkt is met slechts twee stemgerechtigde leden, respectievelijk van het kabinet voor innovatie en het departement EWI. De VRWI stelt zich de vraag of een duale WIM-SWIM structuur nodig is, en of beide niet kunnen opgaan in één structuur (cf. beheerscomité ECOOM, voorgezeten door een vertegenwoordiger van de minister).

Danielle Raspoet
Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

